

Efektivní financování sociálních služeb v České republice
Effective financing of social services
in the Czech Republic

Praha, 2013

Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA

Abstrakt

Cílem této práce je na dostupných datech, informacích a analýzách zjistit, zda je systém financování sociálních služeb efektivní nebo zda alespoň vykazuje prvky efektivity. Dalším cílem je přinést vlastní návrhy, které by vedly ke zvýšení systémové efektivity, tj. návrhy parametrické a s okamžitými dopady.

Financování sociálních služeb v ČR je nesystémové, netransparentní, popírající princip spravedlnosti a neefektivní. Největší asymetrie lze zaznamenat ve státních dotacích a příspěvku na péči. Právě v těchto dvou z hlediska finančních zdrojů nejdůležitějších oblastech přináší tato práce návrhy na parametrické změny za předpokladu principu nenavyšování celkových zdrojů na financování sociálních služeb.

Jako příklady dobré praxe jsou rámcově představeny systémy v Rakousku a ve Švýcarsku s akcentem na příspěvek na péči v těchto zemích.

V závěru se tato práce věnuje ještě dvěma souvisejícím a důležitým aspektům. Makroekonomickým přínosům státních subvencí sociálních služeb na příkladu domovů pro seniory a dále pak rámcovým scénářům vývoje sociálních služeb v krátkodobém, resp. střednědobém horizontu.

Abstract

The goal of this work is to find out on the basis of accessible data, information and analyses, whether the financing social services system is effective or whether it shows some elements of effectiveness. Another goal is to bring own suggestions and proposes which could lead to a raise of system effectiveness, which means parametric suggestions with immediate impacts.

Social services financing in the Czech Republic is unsystematic, non-transparent, denying the principles of justice and ineffective. The largest asymmetry is to be seen in state subventions and care benefits. Just in these two fields, from the point of financial resources most important ones is this work proposing parametrical changes assuming not raising the total

amount of available resources.

As good practice examples I show generally the system in Austria and Switzerland with an accent on care benefits in these countries.

At the end of this work I deal with two other related and important aspects. Macroeconomic benefits of state subventions for social services on the example of care homes for seniors and further general future scenarios of short term and middle term development.

Klíčová slova

Financování sociálních služeb, příspěvek na péči, státní dotace, stát, síť, kapacita, dostupnost, kvalita služeb, poskytovatelé sociálních služeb, domov pro seniory, domov se zvláštním režimem, domov pro osoby se zdravotním postižením, chráněné bydlení, senioři.

Keywords

Social services financing, care benefit, state subvention, state, network, capacity, accessibility, services quality, social services providers, care homes for seniors, care homes for dementia seniors, care homes for handicapped people, elderly.

Obsah

ABSTRAKT	2
ABSTRACT	2
KLÍČOVÁ SLOVA	4
KEYWORDS	4
OBSAH	5
ÚVOD	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
1 POUŽITÉ METODY	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
1.1 ANALÝZA A SYNTÉZA	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
1.2 EKONOMICKO-MATEMATICKÉ METODY	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
1.3 EXPLANACE NA ZÁKLADĚ POZOROVÁNÍ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
1.4 SCÉNÁŘ MOŽNÉHO BUDOUCÍHO VÝVOJE	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
1.5 MAKROEKONOMICKÁ ANALÝZA	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
2 SOCIÁLNÍ SLUŽBY	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
2.1 DEFINICE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
2.2 TYPOLOGIE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
2.3 ZÁKLADNÍ TERMÍNY	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
2.3.1 PŘEHLED EXISTUJÍCÍCH RELEVANTNÍCH ANALÝZ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
2.4 PRÁVNÍ ÚPRAVA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ČR	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
2.4.1 OBDOBÍ 1989–2006	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
2.4.2 OBDOBÍ 2007–2010	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
3 SOUČASNÝ STAV ZKOUMÁNÍ DANÉ PROBLEMATIKY	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

4 FINANCOVÁNÍ, KAPACITA A STRUKTURA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ČR CHYBA!
ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

4.1 FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

4.2 KAPACITA A STRUKTURA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ČR CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

5 EFEKTIVNOST V SYSTÉMU SOCIÁLNÍCH SLUŽEB CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

5.1 SYSTÉMOVÁ A MEZISYSTÉMOVÁ EFEKTIVNOST CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

5.2 EFEKTIVITA SOCIÁLNÍCH SLUŽEB CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

6 SYSTÉMY SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V RAKOUSKU A ŠVÝCARSKU CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ
DEFINOVÁNA.

6.1 SYSTÉM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V RAKOUSKU CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

6.2 SYSTÉM FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNĚ-ZDRAVOTNÍCH SLUŽEB VE ŠVÝCARSKU CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ
DEFINOVÁNA.

6.2.1 ODŠKODNĚNÍ PRO BEZMOCNOST CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

6.2.1.1 Odškodnění pro bezmocnost versus příspěvek na péči v ČR Chyba! Záložka není
definována.

6.2.2 DOPLŇKOVÉ DÁVKY (EL) CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

6.2.2.1 Doplnkové dávky v ČR Chyba! Záložka není definována.

6.2.3 SENIOŘI V ZAŘÍZENÍCH DLOUHODOBÉ STACIONÁRNÍ PÉČE VE ŠVÝCARSKU CHYBA! ZÁLOŽKA
NENÍ DEFINOVÁNA.

6.3 DÍLČÍ ZÁVĚRY CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

7 ANALÝZA PRIMÁRNÍCH ZDROJŮ FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB CHYBA!
ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

7.1 PŘÍSPĚVEK NA PÉČI CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

7.1.1 VYUŽITÍ A STRUKTURA PŘÍSPĚVKU NA PÉČI CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

7.2 ÚHRADY NA UBYTOVÁNÍ A STRAVU CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

7.3 STÁTNÍ DOTACE CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

7.3.1 ZÁKLADNÍ PRINCIPY DOTAČNÍHO ŘÍZENÍ CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

7.4 PŘÍSPĚVKY SAMOSPRÁV CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8 NÁVRHY ZMĚN FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.1 ZÁKLADNÍ HYPOTÉZY K SOUČASNÉMU MODELU PŘÍSPĚVKU NA PÉČI V ČR CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.2 NÁVRH ZMĚN V SYSTÉMU PŘÍSPĚVKU NA PÉČI V ČR CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.2.1 OMEZENÍ VYUŽITÍ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI V 1. ST. U OSOB STARŠÍCH 18 LET CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.2.2 ZAVEDENÍ TŘÍSTUPŇOVÉ DIFERENCIACE PŘÍSPĚVKU NA PÉČI II., III. A IV. ST. U OSOB STARŠÍCH 18 LET CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.2.3 ČÁSTEČNÁ TRANSFORMACE STÁTNÍCH DOTACÍ NA POBYTOVÉ SLUŽBY SOCIÁLNÍ PÉČE DO PŘÍSPĚVKU NA PÉČI CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.2.4 KOMBINACE VŠECH NAVRŽENÝCH ZMĚN CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.2.5 DÍLČÍ DOPORUČENÍ A ZÁVĚRY CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.3 STANOVENÍ NORMATIVNÍ STÁTNÍ DOTACE POBYTOVÝM SLUŽBÁM SOCIÁLNÍ PÉČE CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.3.1 ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.3.2 STÁTNÍ DOTACE NA LŮŽKO PŘED R. 2007 CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.3.3 NÁVRH NA NORMATIVNÍ DOTACE POBYTOVÝM SLUŽBÁM SOCIÁLNÍ PÉČE CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.3.4 KRITÉRIA VÝPOČTU CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.3.4.1 Celková dotace pobytovým službám Chyba! Záložka není definována.

8.3.4.2 Parametr dle příspěvku na péči Chyba! Záložka není definována.

8.3.5 PARAMETR DLE KAPACIT CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.3.5.1 Parametr dle jednotlivých typů pobytových služeb Chyba! Záložka není definována.

8.3.6 MOŽNOSTI TECHNICKÉHO PROVEDENÍ CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

8.3.7 DÍLČÍ ZÁVĚRY CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

9 DÍLČÍ MAKROEKONOMICKÁ ANALÝZA NÁKLADOVOSTI DOMOVŮ PRO SENIORY CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

9.1 DOMOVY PRO SENIORY CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

9.1.1 SPECIFIKA FINANCOVÁNÍ DOMOVŮ PRO SENIORY CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

9.1.1.1 Dotace ze státního rozpočtu Chyba! Záložka není definována.

9.1.1.2 Příspěvek na péči Chyba! Záložka není definována.

9.1.1.3 Příjmy z fondu veřejného zdravotního pojištění	Chyba! Záložka není definována.
9.1.1.4 Příspěvky zřizovatele	Chyba! Záložka není definována.
9.1.1.5 Úhrady uživatelů za sociální služby	Chyba! Záložka není definována.
9.2 MAKROEKONOMICKÁ ANALÝZA	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
9.2.1 ROZBOR NÁKLADŮ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
9.2.2 POPIS VZORKU	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
9.2.3 ANALÝZA STÁTNÍCH PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
9.3 MAKROEKONOMICKÉ PŘÍNOSY DOMOVŮ PRO SENIORY	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
9.4 DÍLČÍ ZÁVĚRY	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

10 MOŽNÉ SCÉNÁŘE BUDOUCÍHO VÝVOJE	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
--	---------------------------------

10.1 PŘECHOD FINANCOVÁNÍ NA KRAJSKOU ÚROVEŇ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
--	---------------------------------

10.2 ODKLAD DŮSLEDKŮ PŘECHODU FINANCOVÁNÍ NA KRAJSKOU ÚROVEŇ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
---	---------------------------------

10.3 ELEMENTÁRNÍ PŘEDPOKLADY ZMĚNY SYSTÉMU FINANCOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V ČR	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
--	---------------------------------

ZÁVĚR	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
--------------	---------------------------------

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
----------------------------------	---------------------------------

SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
-------------------------------------	---------------------------------

SEZNAM LEGISLATIVNÍCH DOKUMENTŮ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
--	---------------------------------

SEZNAM GRAFŮ V TEXTU	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
-----------------------------	---------------------------------

SEZNAM TABULEK V TEXTU	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
-------------------------------	---------------------------------

PŘÍLOHA Č. 1: PŘEHLED EXISTUJÍCÍCH RELEVANTNÍCH ANALÝZ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
---	---------------------------------

PŘÍLOHA Č. 2: MUŽI – STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI V ZÁVISLOSTI NA VĚKU PŘÍJEMCE A FORMĚ VYUŽÍVÁNÍ PŘÍSPĚVKU (PROSINEC 2010), ABSOLUTNÍ VYJÁDŘENÍ	CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.
---	---------------------------------

PŘÍLOHA Č. 3: ŽENY – STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI V ZÁVISLOSTI NA VĚKU PŘÍJEMCE A FORMĚ VYUŽÍVÁNÍ PŘÍSPĚVKU (PROSINEC 2010), ABSOLUTNÍ VYJÁDŘENÍ

CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

PŘÍLOHA Č. 4: STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU PODLE MÍRY ZÁVISLOSTI (PROSINEC 2007)

CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

PŘÍLOHA Č. 5: STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI PODLE MÍRY ZÁVISLOSTI (PROSINEC 2008)

CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

PŘÍLOHA Č. 6: STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI PODLE MÍRY ZÁVISLOSTI (PROSINEC 2009)

CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

PŘÍLOHA Č. 7: STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI PODLE MÍRY ZÁVISLOSTI (PROSINEC 2010)

CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

PŘÍLOHA Č. 8: STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI PODLE TYPU POSKYTOVANÉ PÉČE (PROSINEC 2007)

CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

PŘÍLOHA Č. 9: STRUKTURA PŘÍSPĚVKU NA PÉČI PODLE TYPU POSKYTOVANÉ PÉČE (PROSINEC 2008)

CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

PŘÍLOHA Č. 10: STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI PODLE TYPU POSKYTOVANÉ PÉČE (PROSINEC 2009)

CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

PŘÍLOHA Č. 11: STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI PODLE TYPU POSKYTOVANÉ PÉČE (PROSINEC 2010)

CHYBA! ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

PŘÍLOHA Č. 12: STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI PODLE TYPU REGISTROVANÉHO POSKYTOVATELE SOCIÁLNÍ SLUŽBY (PROSINEC 2007)CHYBA!
ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

PŘÍLOHA Č. 13: STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI PODLE TYPU REGISTROVANÉHO POSKYTOVATELE SOCIÁLNÍ SLUŽBY (PROSINEC 2008)CHYBA!
ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.

**PŘÍLOHA Č. 14: STRUKTURA PŘÍJEMCŮ PŘÍSPĚVKU NA PÉČI PODLE TYPU
REGISTROVANÉHO POSKYTOVATELE SOCIÁLNÍ SLUŽBY (PROSINEC 2009)CHYBA!
ZÁLOŽKA NENÍ DEFINOVÁNA.**